

Santrauka

Fondas yra orientuotas į diversifikuoto portfelio, pasižyminčio patraukliu rizikos ir gražos santykiu, kūrimą. Taikoma „Index plus“ investavimo strategija. „Index“ – į pasaulines akcijų rinkas investuojama per regioninius mažų kaštų indeksus sekančius biržoje prekiaujamus fondus (ETF). „Plus“ dalį akcijose sudaro aktyvios taktinės investicijos (konkretaus sektoriaus, faktoriaus ar šalies / regiono ETF), Alternatyvūs fondai (investuoja į biržoje nesančias įmones, nekilnojamąjį turtą, infrastruktūros bei energetikos objektus ir pan.) ir tiesioginės investicijos į Baltijos šalių akcijas.

Fiksuoto pajamingumo investicijos skirstomos tarp regionų ir tarp emitentų tipų (vyriausybinių ar įmonių). Tada paskirstymas padengiamas kruopščiai atrinktų obligacijų ir fiksuoto pajamingumo fondų deriniu.

Šiuo finansiniu produktu skatinami aplinkos ar socialiniai ypatumai, tačiau juo nesiekama tvarių investicijų tikslo. Fondas skatina šiuos aplinkos ir (arba) socialinius ypatumus:

- Klimato kaitos švelninimas;
- Pagarba tarptautiniams standartams ir konvencijoms.

Esminiai investicinių sprendimų proceso elementai yra draudžiamų investicijų sąrašas ir ESG analizės sistema, kuriais siekiama užtikrinti, kad investicijos atitiktų skatinamus aplinkos ir socialinius ypatumus. Investicijų vertinimas priklauso nuo konkrečios turto klasės.

Jokio tvarių investicijų tikslo

Šiuo finansiniu produktu skatinami aplinkos ar socialiniai ypatumai, tačiau juo nesiekama tvarių investicijų tikslo.

Finansinio produkto aplinkos arba socialiniai ypatumai

Fondas įtraukė ESG (aplinkos, socialinių ir valdymo (angl. environmental, social, governance – ESG)) aspektus į visą investicinių sprendimų priėmimo procesą ir seka juos visą investavimo laikotarpį. Taip siekiama užsitikrinti tinkamą aplinkos ir socialinių rodiklių lygį.

Fondas skatina šiuos aplinkos ir (arba) socialinius ypatumus:

- **Klimato kaitos švelninimas.** Prioritetas teikiamas investicijoms į projektus ir bendroves, kurių šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) emisijų kiekis yra mažesnis nei to sektoriaus vidurkis arba kurios turi konkrečias strategijas emisijų mažinimui, ir fondams, kurie skatina aplinkos ir (arba) socialinius ypatumus.
- **Pagarba tarptautiniams standartams ir konvencijoms.** Prioritetas teikiamas investicijoms, atitinkančioms tarptautinius standartus ir konvencijas, pavyzdžiui, vengiant investuoti arba ženkliai mažinant investicijas į įmones ar projektus, kurie pažeidžia tokius principus kaip Jungtinių Tautų pasaulinio susitarimo arba Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos rekomendacijos.

Investavimo strategija

Atrenkant tiek tiesiogines, tiek netiesiogines investicijas, atitinkančias Fondo skatinamus aplinkos ar socialinius ypatumus, vadovaujamosi šiais dokumentais:

- Atsakingo investavimo ir tvarumo rizikos integravimo politika;
- Investicinių sprendimų vertinimo, priėmimo ir vykdymo politika;
- Dalyvavimo ir balsavimo politika.

Atrenkant investicijas, atitinkančias Fondo skatinamus aplinkos ar socialinius ypatumus, atliekami šie veiksmai:

- ESG faktorių analizė;
- investicijų atmetimas/ filtravimas pagal įmonės draudžiamų investicijų sąrašą;
- įmonių atmetimas ar šalinimas iš investicijų portfelio dėl prieštaringo elgesio ir prieštaringų produktų.

Investicijų vertinimas priklauso nuo konkrečios turto klasės:

- ETF, investicinių fondų ir alternatyvių fondų atveju atsižvelgiame į šiuos aspektus:
 - Fondai skatina aplinkos ir (arba) socialinius ypatumus.
 - Strategijoje numatyta kuo didesnę potencialių investicijų dalį nukreipti į aukštesnių tvarumo/ESG standartų įmones.
 - Trečiųjų šalių ESG balai ir reitingai gali būti naudojami fondams ir fondų valdymo įmonėms palyginti.
- Renkantis išorės valdytojus privataus kapitalo, rizikos kapitalo fondams ir ETF, analizė apima kokybinius ir kiekybinius rodiklius, tarp kurių gali būti:
 - tvarumo/ESG politikos turėjimas;
 - ryšys su investuotojų iniciatyvomis, tokiomis kaip Atsakingo investavimo principai (PRI);
 - atskaitomybė – profesionalių darbuotojų ar komitetų vykdomos priežiūros pavidalu;
 - ESG integravimo į investavimo proceso būdai ir laipsnis;
 - dalyvavimo ir įsitraukimo veikla/politika;
 - ataskaitų teikimo praktika ir pajėgumai.
- Valstybinėse obligacijose pasirinktinai vertiname:
 - sankcijų sąrašus;
 - trečiųjų šalių reitingus ir ESG rodiklius (pvz., šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisiją, pasaulinio valdymo rodiklius (WGI), žmogaus laisvės indeksą (HFI) ir kt.);

- atsižvelgiame į vyriausybės reglamentus ir politiką.
- Tiesioginių investicijų į akcijas ir įmonių obligacijas atvejais atsižvelgiame į šiuos aspektus:
 - ar investicija yra orientuota į ESG, ar ne. Į ESG orientuotų investicijų pavyzdžiai: žaliosios obligacijos, atsinaujinančios energijos įmonės akcijų emisija ir pan.;
 - trečiųjų šalių ESG balus, kai jie yra prieinami ir taikomi;
 - PAI (angl. principal adverse impact) rodiklių analizę ir palyginimą su sektoriaus vidurkiais;
 - neigiamą informaciją. Ji tikrinama siekiant nustatyti ESG problemas.

Gerosios valdymo praktikos įvertinimas, įskaitant valdymo struktūrą, santykius su darbuotojais, darbuotojų atlyginimą ir mokesčių prievolių vykdymą, yra prieš investicinio sprendimo priėmimo patikrinimo dalis.

Taip pat Fondas tikrina, ar subjektas, į kurį investuojama, taiko valdymo politiką, kurios turėtų laikytis visos portfelio įmonės (geriausia rinkos praktika). Tai reiškia, kad Fondas siekia daryti įtaką tokiose svarbiose srityse kaip kova su korupcija ir pranešimų apie pažeidimus teikimas.

Kai investuojama į valstybių obligacijas, o ne į portfelio įmones ir jų obligacijas, į gerosios praktikos vertinimą įtraukiamas bendras balas, atspindintis aplinkos, socialinius ir valdymo rodiklius ekonomikoje.

Investicijų dalis

Gyvenimo ciklo pensijų fondas skirtas iš anksto nustatytos amžiaus grupės nariams. Fondo turto paskirstymas yra iš anksto nustatomas atsižvelgiant į investavimo strategiją ir kinta priklausomai nuo fondo termino. Paprastai jaunesni dalyviai investuoja į didesnės rizikos turto klases, pavyzdžiui, akcijas ir alternatyvaus turto fondus (alternatyvios investicijos gali sudaryti iki 30 proc.). Tikslinės fondo dalyvių grupės amžiui artėjant prie pensinio, palaipsniui didėja mažesnės rizikos turto klasių (fiksuito pajamingumo) svoris.

Planuojama, kad finansinio produkto investicijos, skatinančios aplinkos ar socialinius ypatumus, sudarys ne mažiau kaip 50 % fondo valdomo turto.

Fondo tikslas nėra tvarios investicijos ir jis nėra įsipareigojęs investuoti tvariai, kaip apibrėžta SFDR. Fondas gali (tačiau neįsipareigoja) turėti investicijų, kurios atitinka taksonomijos kriterijus aplinką tausojančiai ūkinei veiklai.

Fondą sudaro tiek tiesioginės investuojamųjų subjektų pozicijos (obligacijos ir akcijos), tiek netiesioginės investicijos per investicinius fondus.

Aplinkos ar socialinių ypatumų stebėseną

Fondas įtraukia ESG aspektus į visą investicinių sprendimų priėmimo procesą ir stebi juos visą investavimo laikotarpį, kad užtikrintų atitiktį aplinkos ir socialiniams ypatumams. Fondas atlieka išankstinę potencialių investicijų ESG analizę, kad nustatytų tikslinės investicijos tvarumo įvertinimą.

Skatinamų aplinkos ar socialinių ypatumų užtikrinimui įvertinti naudojami šie rodikliai:

- Svertinis šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) emisijų intensyvumas;
- Investicijų dalis į investuojamąsias bendroves, susijusias su JT pasaulinio susitarimo principų arba Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) rekomendacijų daugiašalėms įmonėms pažeidimais.

Fondas reguliariai seka šių rodiklių dinamiką. Pastebėjus ženklų neigiamą rodiklių dinamiką, fondas identifikuoja siekiamų socialinių ypatumų neatitinkančias pozicijas ir Investiciniame komitete pateikiamas siūlymas dėl investicinių pozicijų likvidavimo.

Rizikos valdymo funkcija atlieka stebėseną (kontrolę) dėl Fondo investicijų, skatinančių aplinkos ar socialinius ypatumus, dalies, vertina neigiamo poveikio tvarumui rodiklius.

Fondo tvarumo informacija pateikiama Fondo metinėse ataskaitose.

Metodika

Fondas naudoja tokius trečiųjų šalių duomenų teikėjus kaip Bloomberg, Morningstar, MSCI ir kt. savo tiesioginėms ir netiesioginėms investicijoms, kad įvertintų, ar turtas, į kurį investuojama, atitinka aplinkosaugos ir socialinius ypatumus. Šie tiekėjai suteikia tokią informaciją kaip SFDR neigiamo poveikio tvarumo rodiklius (toliau – PAI). Jeigu duomenų teikėjas negali pateikti PAI informacijos Fondo tiesioginėms investicijoms, taikomas įsitraukimo metodas su bendrovės vadovybe.

Investicijų vertinimas priklausomai nuo konkrečios turto klasės, nurodytas investavimo strategijos skyriuje.

Duomenų šaltiniai ir tvarkymas

Fondas naudojami šiais pagrindiniais duomenų šaltiniais:

- Trečiųjų šalių duomenų teikėjais (Bloomberg, Morningstar, MSCI ir kt.);
- Investuojamų bendrovių, fondų ir fondų valdytojų teikiamos ataskaitomis;
- Kita viešai prieinama informacija.

Duomenų kokybę užtikrinama renkant informaciją iš patikimų, aukščiau išvardintų trečiųjų šalių duomenų teikėjų. Tam tikrais atvejais duomenų teikėjas gali nepateikti visos reikalingos tvarumo informacijos (pvz., ESG rodikliai) apie investuojamas bendroves ar fondus. Tokiais atvejais vertinama pateiktos informacijos apimtis, siekiant nustatyti, ar pasiekiamos informacijos dydis yra tinkamas investavimo sprendimų priėmimo ir valdymo procese.

Duomenys tvarkomi pagal atitinkamo trečiosios šalies duomenų teikėjo duomenų tvarkymo taisykles ir pagal Šiaulių banko grupės duomenų valdysenos gaires.

Metodikos ir duomenų apribojimai

Metodikų ir ESG duomenų apribojimai apima turimų duomenų nuoseklumo, patikimumo, palyginamumo ir kokybės trūkumą. Taip yra dėl šių priežasčių (bet neapsiribojant):

- ESG vertinimo paslaugų teikėjai neturi bendros metodikos;
- Įmonės ir emitentai neteikia standartizuotų ataskaitų;
- Įvairūs modeliai ir analitinės priemonės nepakankamos pateiktiems duomenims tirti;
- Sunkumai nustatant kiekybinius veiksnius ir nepatikrinta arba neauditauta informacija.

Siekiant suvaldyti šiuos apribojimus imamasi papildomų veiksmų:

- Naudojami įvairių duomenų šaltiniai;
- Atliekami vidiniai tyrimai ir analizė;
- Tiesioginėse investicijose gali būtų naudojamas įsitraukimo metodas.

Išsamus patikrinimas

Fondas atlieka išsamų ESG rizikos vertinimą išsamaus patikrinimo metu, kad nustatytų, ar siūlomos investicijos atitinka reikalaujamas ESG ribas. Fondas neprisiima aukšto lygio rizikos ESG srityse, įtrauktose į Draudžiamų investicijų sąrašą.

Tikslas yra nustatyti su ESG susijusias verslo praktikas, kurios gali turėti įtakos būsimam įmonės pelno augimui arba tokių investicijų rizikos ir grąžos santykiui.

Fondo valdytojas mano, kad pagrindiniai ESG veiksniai turės įtakos būsimoms investicijų pajamoms ir pelningumui, todėl turės įtakos investicijų rizikai ir grąžai.

Fondo valdytojas tvarumo rizikas vertina keliais etapais:

- Prieš investuojant atliekamas išsamus patikrinimas. Fondas siekia išvengti bet kokios investicijos, kuri, kaip nustatyta, turi didelę potencialios tvarumo rizikos, turinčios įtakos būsimai grąžai, tikimybę. Stengiamasi nustatyti riziką, taikant analitinės peržiūros procesą. Galimas neigiamas tvarumo rizikos poveikis grąžai mažinamas tiek prieš investuojant atliekamu išsamiu patikrinimu, tiek laikantis draudžiamų investicijų kriterijų ir viso prieš tai aprašyto investicinių sprendimų priėmimo proceso.
- Investicijos laikymo laikotarpiu. Jei pastebimas ryškus įmonės, fondo ar jo valdytojo tvarumo rodiklių pablogėjimas, jei tik įmanoma, siekiama paveikti probleminės kompanijos vadovybę arba ieškoti investiciniam portfeliui labiau tinkamų investicijų.

Dalyvavimo politika

Bendradarbiavimas su investavimo procese dalyvaujančiomis suinteresuotosiomis šalimis yra svarbi Fondo požiūrio dalis ir jis yra laikomas naudinga rizikos mažinimo priemone.

Dalyvavimas yra aplinkos arba socialinės investicijų strategijos dalis. Fondo valdytojas (arba analitikas) bendradarbiauja su fondo portfelyje esančiomis įmonėmis, fondų valdytojais, teikdamas pasiūlymus ir keldamas klausimus, kad teigiamai paveiktų ESG praktiką.

Vykdydamas dalyvavimo užduotis, Fondas daugiausia dėmesio skiria Baltijos regiono įmonėms.

Daugiau informacijos apie įsitraukimo politiką rasite Dalyvavimo ir balsavimo politikoje svetainėje www.artea.lt [čia](#).

Versija	Pakeitimai	Data
Nr. 1	Informacijos paskelbimas pagal Reglamentą (ES) 2019/2088 dėl su tvarumu susijusios informacijos atskleidimo finansinių paslaugų sektoriuje	2023-02-03
Nr. 2	Pakeitimai dėl pasikeitusios Fondo valdymo įmonės	2024-05-17
Nr. 3	Pakoreguota informacijos teikimo struktūra atsižvelgiant į techninių reguliavimo standartų reikalavimus. Atnaujinti Fondo skatinami aplinkos ir (arba) socialiniai ypatumai ir nustatyti rodikliai jiems stebėti.	2024-11-11
Nr. 4	Pakeitimai dėl Fondo nustatytų ir stebimų rodiklių.	2024-12-10
Nr. 5	Pakeitimai dėl Valdymo įmonės ir Fondo pavadinimų keitimo	2025-05-05
Nr. 6	Valdymo įmonės adreso pasikeitimas	2026-05-05